

21 יולי 2013

א ג פ המחקר הכלכלי

סקר ציפיות בתעשייה לחודשים יולי - ספטמבר 2013

ממצאים ראשוניים

הניתוח הראשוני מקיף 150 חברות תעשייתיות שהשיבו לסקר מאמצע יוני ועד אמצע יולי 2013

ברבע השני של 2013:

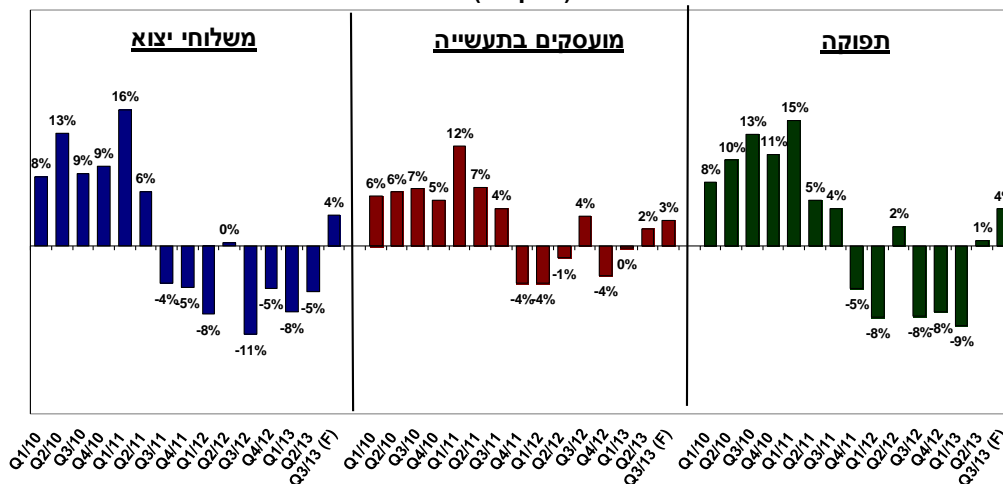
- צמיחה מתונה בתפוקת התעשייה.
- עלייה מתונה במצבת העובדים.
- נסיגה נוספת במכירות המקומיות.
- התמתנות הנסיגה במשלוחי היצוא.
- גידול מתון בהשקעות התעשייה בנכסים קבועים.
- צמיחה מחדשת בתפוקתן של חברות התעשייה הרב-לאומיות בחו"ל.

תחזיות התעשיינים לרבע השלישי של 2013:

- האצה בקצב צמיחת התעשייה.
- גידול נוסף במצבת העובדים.
- ירידה נוספת במכירות התעשייה לשוק המקומי.
- גידול ממשי במשלוחי היצוא.
- גידול מתון נוסף בהשקעות התעשייה.
- האצה בקצב גידול תפוקתן של חברות התעשייה הרב-לאומיות בחו"ל.

צפי לצמיחה בפעילות התעשייתית ברבע השלישי של 2013

(מאזן נטו)

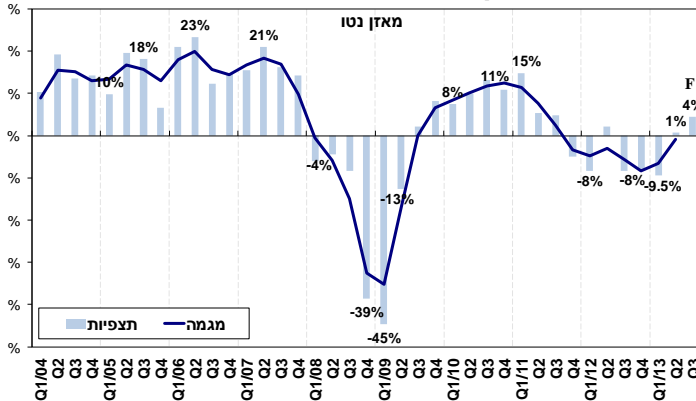

מאזן נטו = אחוז המדווחים עלייה מינוס אחוז המדווחים ירידה, מותאם לעוצמת השינוי המדווחת

סקר ציפיות בתעשייה לחודשים יולי – ספטמבר 2013

תפוקת התעשייה

תפוקת התעשייה, 2013 - 2004

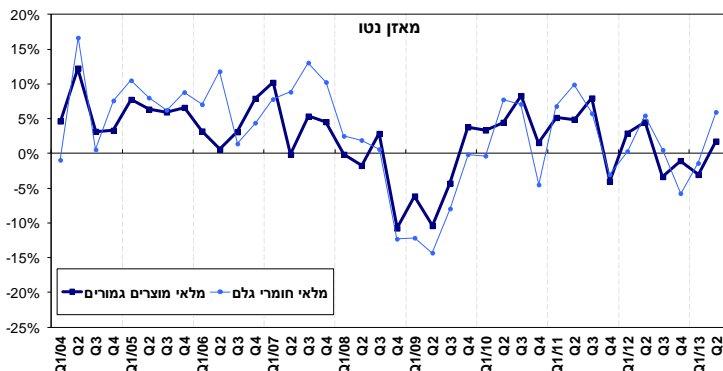

ברבע השני של 2013 נבלמה הנסיגה בתפוקת התעשייה: דיווחי התעשיינים משקפים מאזן נטו¹ חיובי מתון ביותר, של 1%, כאשר 30% מהתעשיינים דיווחו על גידול בתפוקתם, אל מול 29% שדיווחו על נסיגה.

גידול מתון זה חל לאחר שלושה רבעונים רצופים של נסיגות חדות בתפוקת התעשייה, בהם נרשם מאזן שלילי ממוצע של 9% לרבעון.

הגידול המתון בתפוקת ברבע השני של השנה לווה בהתמתנות ניכרת של עוצמת הנסיגה בניצולת הציוד בתעשייה: מאזן נטו שלילי של 0.5% נרשם בתקופה הנסקרת, לאחר שלושה רבעונים רצופים של ירידות חדות בניצולת הציוד, בהם נרשם מאזן שלילי ממוצע של 8% לרבעון.

מלאי המוצרים הגמורים וחומרי גלם בתעשייה
2004 - 2013

במקביל, דיווחו התעשיינים מצביעים על גידול מחודש במלאים:

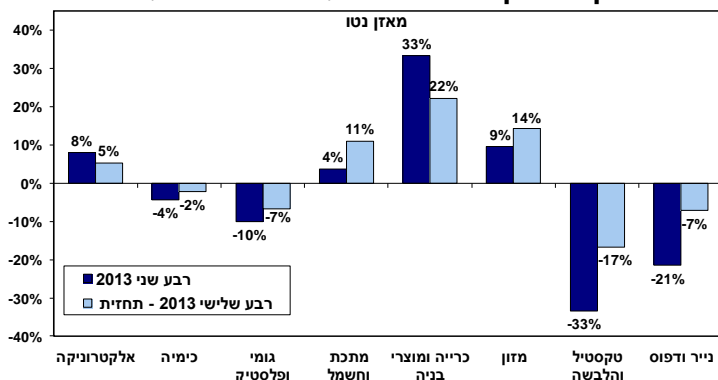
עליה מחודשת נרשמה במלאי חומרי הגלם ברבע השני של 2013: מאזן נטו חיובי של 6%, לאחר מאזן נטו שלילי של 1% ברבע הראשון של השנה, ושל 6% בסוף 2012.

כמו כן, גידול מחודש ומתון נרשם גם במלאי המוצרים הגמורים ברבע השני של השנה: מאזן נטו חיובי של 2%, לאחר מאזן שלילי ממוצע של 2.5% בשלושת הרבעונים שקדמו.

לרבע השלישי של 2013 צופים התעשיינים האצה בקצב צמיחת התוצר: ציפיות התעשיינים מצביעות על מאזן נטו חיובי של 4%, כאשר 37% צופים עלייה בתפוקתם ו-29% צופים ירידה. לא מן הנמנע, כי לפחות חלק מהצמיחה הצפויה בתפוקת התעשייה הינה עונתית ומשקפת פעילות מוגברת של התעשייה לקראת חגי תשרי החלים בסוף הרבע השלישי של השנה.

¹ מאזן נטו = שיעור המדווחים על עלייה פחות שיעור המדווחים על ירידה, משוקלל בהתאם לעוצמת השינוי.

נקודת הקצה: תוצר התעשייה - פירוט ענפי

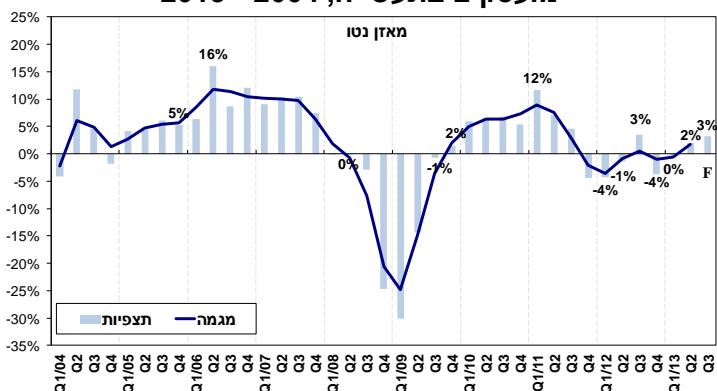

הצמיחה הצפויה בתפוקה ברבע השלישי של 2013 משקפת צפי לגידול מהיר נוסף בענף הכרייה ומוצרי הבנייה², שיושפע ככל הנראה מגידול בביקושים על רקע התקדמות הפעילות בבניית עיר הבה"דים, לצד ביקושים ערים בשוק הנדל"ן. בנוסף, צפויה האצה בקצב צמיחת ענפי המזון, המתכת והחשמל, לצד גידול נוסף בתפוקת ענפי האלקטרוניקה.

מנגד, ענפי הכימיה, הגומי והפלסטיק, הנייר והדפוס, הטקסטיל וההלבשה, צופים נסיגה נוספת בתפוקתם, תוך התמתנות עוצמת הנסיגה. נציין, כי על אף ההתמתנות, הנסיגה בענף הטקסטיל וההלבשה נותרה בולטת לשלילה.

מועסקים בתעשייה

מועסקים בתעשייה, 2013 - 2004

ברבע השני של 2013 נרשמה עלייה

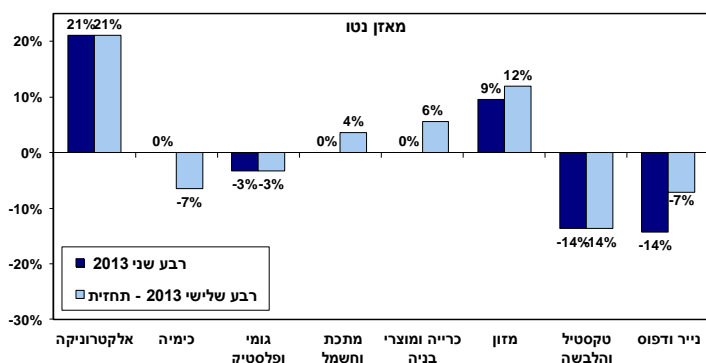
מתונה במצבת העובדים בתעשייה:

23% מהתעשיינים דיווחו על גידול במצבת העובדים, כולם רשמו גידול קל בלבד, אל מול 19% שדיווחו על פיטורי עובדים. כך, התקבל מאזן נטו חיובי של 2%, לאחר קיפאון במצבת העובדים ברבע הראשון של השנה ופיטורי עובדים ברבע האחרון של השנה (מאזן שלילי של 4%).

על רקע חידוש קליטת העובדים, חלה עלייה בקושי המדווח בגיוס עובדים מקצועיים לתעשייה: אחוז התעשיינים המדווחים על קושי עלה ברבע השני של השנה ל-78%, לעומת 73% שדיווחו כך ברבע הראשון של 2013. קשיים בולטים במיוחד דווחו על-ידי תעשייני הכרייה ומוצרי הבנייה, הגומי והפלסטיק, המתכת והחשמל, האלקטרוניקה והכימיה.

להערכת התעשיינים, קליטת העובדים לתעשייה תימשך גם ברבע השלישי של 2013: 23% מהתעשיינים צופים גידול במצבת העובדים, מרביתם גידול קל, לעומת 16% הצופים ירידה. כך, צפוי מאזן חיובי של 3% ברבע השלישי של השנה.

נקודת הקצה: מועסקים בתעשייה - פירוט ענפי

הגידול הצפוי במצבת העובדים

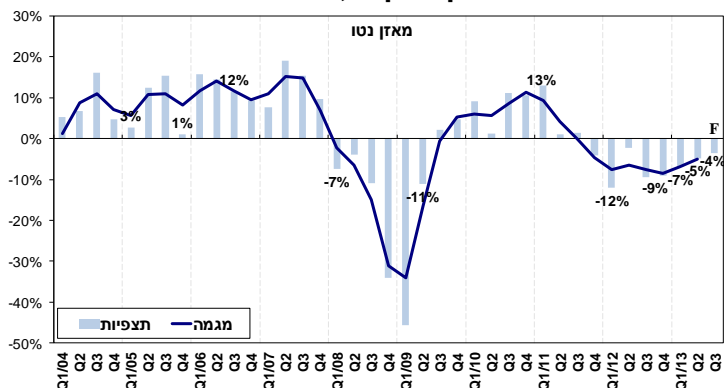
בתעשייה ברבע השלישי של 2013

משקף צפי לקליטת עובדים מהירה בענפי האלקטרוניקה והמזון, לצד צפי לקליטת עובדים מחודשת בענפי הכרייה ומוצרי הבנייה, המתכת והחשמל. מנגד, פיטורי עובדים בקצב מהיר צפויים בענפי הטקסטיל וההלבשה, הכימיה, הנייר והדפוס², לצד צפי לירידה נוספת במצבת העובדים בענף הגומי והפלסטיק.

² בשל מיעוט המשיבים לסקר בענף יש להיזהר מלהסיק מסקנות על פי ממצאים אלו בלבד על כיווני ההתפתחות של הענף בכללותו.

מכירות לשוק המקומי

מכירות לשוק המקומי, 2013 - 2004

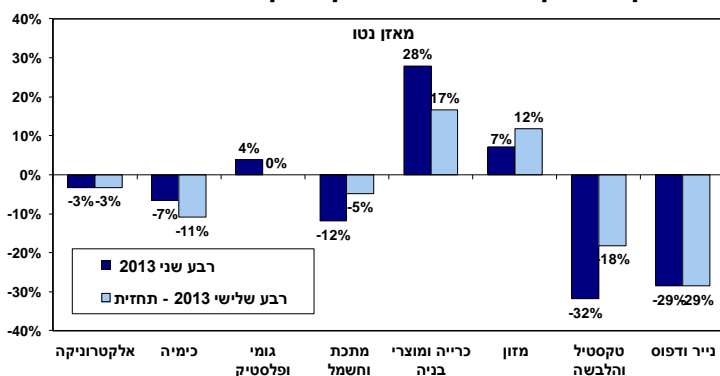

ברבע השני של 2013 נמשכה הנסיגה במכירות התעשייה לשוק המקומי, תוך התמתנות קלה נוספת בעוצמת הנסיגה: 34% מהתעשיינים רשמו ירידה במכירותיהם, לעומת 26% שדיווחו על עלייה. כך, נרשם מאזן נטו שלילי של 5%, לאחר מאזן נטו שלילי של 7% בתחילת השנה, ושל 9% בממוצע בשני הרבעונים האחרונים אשתקד.

לרבע השלישי של 2013 צופים התעשיינים ירידה נוספת במכירות התעשייה לשוק המקומי: הציפיות משקפות מאזן נטו שלילי של 4%, כאשר 33% צופים ירידה במכירות המקומיות, אל מול 25% הצופים גידול במכירותיהם, מרביתם גידול קל. נציין, כי מזה כשנתיים לא נרשם גידול בפועל, ו/או צפי³ לגידול במכירות התעשייה לשוק המקומי.

אינדיקציות נוספות לחודשים הבאים מצביעות אף הן על המשך הירידה במכירות המקומיות: התעשיינים מדווחים על נסיגה חדה נוספת בהזמנות לשוק המקומי ברבע השני של 2013 (מאזן שלילי של 7.5%, בהמשך למאזן שלילי של 7% בתחילת 2013), וצפי להמשך הירידה, תוך התמתנות בעוצמת הנסיגה, ברבע השלישי של 2013: מאזן נטו שלילי של 3%.

נקודת הקצה: מכירות לשוק המקומי - פירוט ענפי

הירידה הצפויה במכירות המקומיות ברבע השלישי של השנה משקפת צפי לירידות חדות במכירותיהם של ענפי הנייר והדפוס, הטקסטיל וההלבשה, הכימיה, המתכת והחשמל, לצד צפי להמשך הנסיגה במכירות ענף האלקטרוניקה.

ירידות אלו, צפויות להתמתן הודות להאצה בקצב גידול המכירות בענף המזון, אשר יושפע ככל הנראה מפעילות מוגברת של הענף לקראת חגי

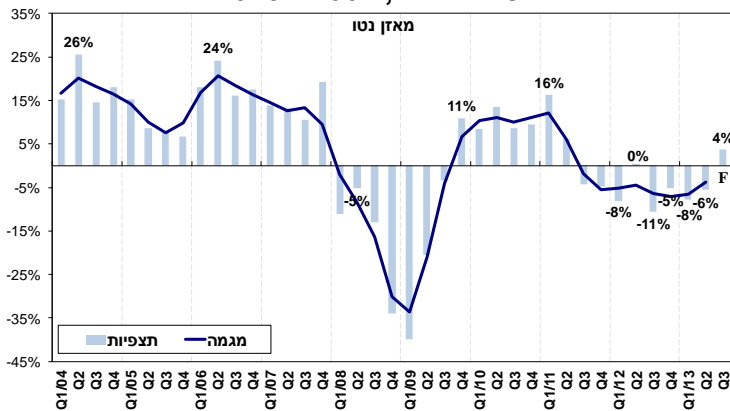
תשרי, זאת לצד צפי לגידול מהיר נוסף במכירות המקומיות של ענף הכרייה ומוצרי הבנייה⁴. קיפאון צפוי בענף הגומי והפלסטיק.

³ למעט צפי לגידול זעום במכירות המקומיות לרבע השני של 2013 (מאזן נטו חיובי של 1.5%).

⁴ הגידול הצפוי יושפע ככל הנראה מגידול בביקושים על רקע התקדמות הפעילות בבניית עיר הבה"דים, לצד ביקושים ערים בשוק הנדל"ן.

משלוחי יצוא

משלוחי יצוא, 2013 - 2004

ברבע השני של 2013 התמתנה הנסיגה גם במשלוחי היצוא: 35% מהיצואנים דיווחו על צמצום משלוחי היצוא, אל מול 27% שדיווחו על גידול. כך, נרשם מאזן נטו שלילי של 5.5%, לאחר מאזן שלילי של 8% ברבע הראשון של 2013.

למעשה, מזה כשנתיים מדווחים היצואנים על נסיגה ביצוא התעשייתי.

במקביל, נמשכה השחיקה ברווחיות היצוא ברבע השני של השנה: 52% מהיצואנים דיווחו על ירידה ברווחיות, אל מול 6% בלבד שרשמו שיפור. כך, נרשם ברווחיות מאזן נטו שלילי של 28%, לאחר מאזן שלילי של 29% בתחילת השנה. השחיקה ברווחיות מתיישבת עם התיסוף שחל במהלך הרבע השני של השנה בשערו של השקל ביחס לדולר, אשר תורם לשחיקה המתמשכת ברווחיות היצוא.

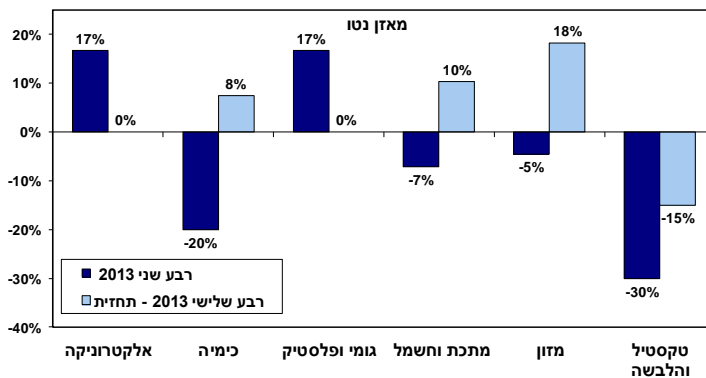
בנוסף, ברבע השני של 2013 נמשכה הירידה במחירי היצוא במונחי מט"ח: מאזן נטו שלילי של 12% נרשם ברבע השני של השנה, בהמשך למאזן שלילי חד, של 15%, ברבע הראשון של 2013. הדבר ממשיך לשקף את קשיי היצואנים בהתמודדות מול התחרות הקשה בשוקי העולם, אשר מאלצת אותם להמשיך ולהוריד מחירים במונחי מט"ח, זאת בנוסף לירידה בתמורה השקלית בגין כל דולר יצוא.

בראש רשימת הגורמים הבולמים את צמיחת היצוא, ממשכים לבלוט שני גורמים עיקריים: גורם הזמנות היצוא עם ציון ממוצע⁵ של 3.6, וגורם קשיי החדירה והשיווק לשווקים חדשים (3.5). במקום השני דירגו היצואנים את גורמי המחירים הבינלאומיים ורווחיות היצוא (ציון ממוצע של 3.3 כל אחד), ובמקום השלישי דירגו היצואנים את גורם קשיי השיווק בשווקים קיימים, עם ציון ממוצע של 3.0.

מנגד, צופים היצואנים לרבע השלישי של 2013 עלייה ממשית במשלוחי היצוא: צפוי מאזן נטו חיובי של 4%, כאשר 30% מהיצואנים צופים גידול, אל מול 23% שצופים ירידה, מרביתם ירידה קלה. הצפי להתרחבות במשלוחי היצוא התעשייתי, נתמך על ידי אינדיקציות נוספות לעתיד: היצואנים צופים לרבע השלישי של 2013 גידול בהזמנות ליצוא: מאזן נטו חיובי של 3% צפוי בהזמנות אלו.

עם זאת, צפי לגידול ביצוא למרות הצפי להמשך הירידה במחירי היצוא במונחי מט"ח ברבע השלישי של 2013 (צפוי מאזן נטו שלילי של 9%).

נקודת הקצה: יצוא תעשייתי - פירוט ענפי

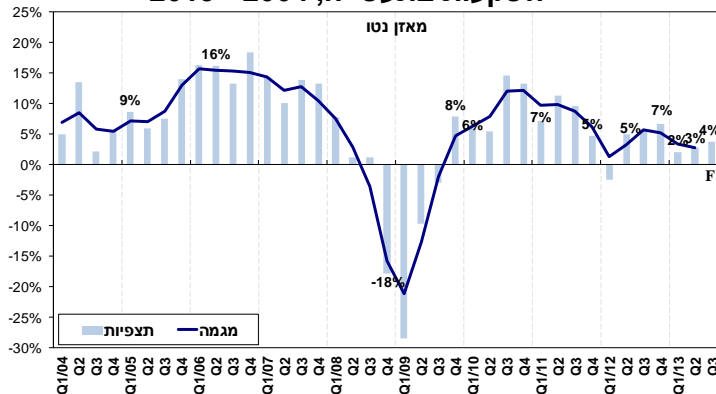
הגידול הצפוי ביצוא לרבע השלישי של 2013 משקף צפי למעבר מנסיגה לגידול מהיר ביצוא ענפי המזון, המתכת והחשמל והכימיה.

מנגד, לאחר גידול מהיר, צופים יצואני ענף האלקטרוניקה, הגומי והפולסטיק קיפאון במשלוחי היצוא. ויצואני ענף הטקסטיל וההלבשה צופים התמתנות בקצב ירידת משלוחי היצוא.

⁵ בסולם של 1 עד 5, כאשר 5= הגורם המגביל ביותר.

השקעות בתעשייה

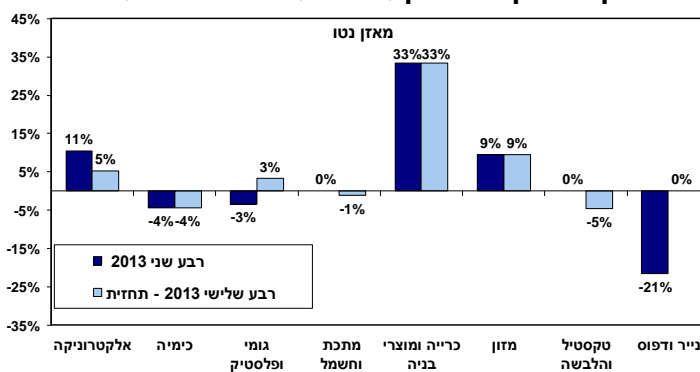
השקעות בתעשייה, 2013 - 2004

בהתאם לציפיות, ברבע השני של 2013 נמשך הגידול המתון בהשקעות התעשייה: 24% רשמו גידול בהשקעותיהם, אל מול 15% שרשמו ירידה. כך, נתקבל מאזן נטו חיובי של 3%, לאחר מאזן נטו חיובי של 2% ברבע הראשון של השנה.

לרבע השלישי של 2013 צופים התעשיינים גידול מתון נוסף בהשקעות התעשייה בנכסים קבועים: צפוי מאזן נטו חיובי של 4%, כאשר 20% מהתעשיינים בסקר צופים גידול בהשקעות, אל מול 11% הצופים ירידה.

נקודת הקצה: השקעות בתעשייה - פירוט ענפי

הגידול המתון הצפוי לרבע השלישי של השנה בהשקעות התעשייה, משקף צפי לגידול דרמטי נוסף בהשקעות ענף הכרייה ומוצרי הבניה⁴.

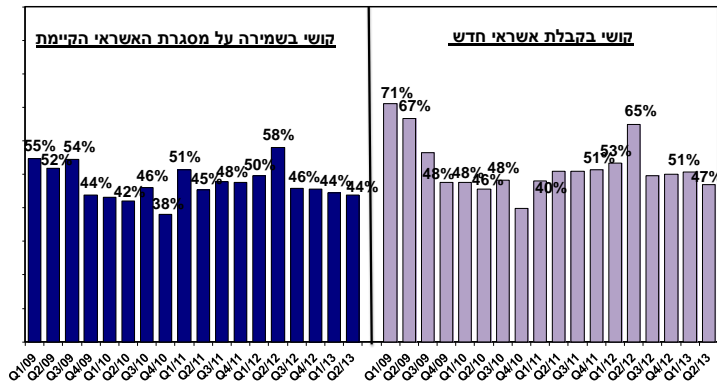
במקביל, צפוי גידול בהשקעות ענפי המזון, האלקטרוניקה, הגומי ופולסטיק.

עליות אלו צפויות להתמתן בשל ירידה בהשקעות ענפי הטקסטיל וההלבשה, הכימיה, המתכת והחשמל.

במקביל, ממשיכים התעשיינים לדווח על גידול בהוצאות המימון הריאליות, תוך התמתנות קלה בקצב הגידול: ברבע השני של 2013 נרשם מאזן נטו חיובי של 5% בהוצאות המימון, כאשר 15% דיווחו על עלייה בהוצאות, למול 6% שדיווחו על ירידה; זאת לאחר מאזן חיובי של 7% ברבע הראשון של 2013. התמתנות זו בקצב הגידול של הוצאות המימון הריאליות התאפשרה בין היתר, הודות להפחתת ריבית בנק ישראל במהלך הרבעון (מ- 1.75% באפריל 2013 ל- 1.25% ביוני 2013), בעוד ציפיות האינפלציה נותרו יציבות.

לרבע השלישי של 2013 צופים התעשיינים גידול קל נוסף בהוצאות המימון הריאליות: צפי למאזן נטו חיובי של 4%, כאשר 15% צופים עלייה בהוצאות ו- 8% צופים ירידה.

סקר ציפיות - אינדיקציות למצוקת אשראי

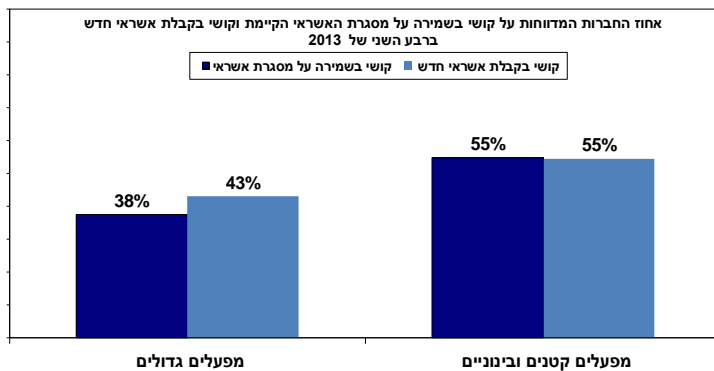

בנוסף, נרשמה התמתנות קלה בדיווחי התעשיינים על קשיי האשראי ברבע השני של השנה: אחוז התעשיינים המדווחים על קושי בשמירה על מסגרת האשראי הקיימת נותר ללא שינוי ועמד בתקופה הנסקרת על 44%, בדומה לשיעור המדווחים כך בסקר הקודם, ולעומת 46% בשני הסקרים האחרונים של 2012.

כמו כן, 47% מהתעשיינים שנזקקו לאשראי חדש, נתקלו בקושי בקבלתו, לעומת 50% במוצע שלושת הסקרים הקודמים.

נציין, כי למרות ההקלה ברמת הקושי, אין להקל ראש בכך נוכח העובדה, כי עיקר ההתמתנות בקשיי האשראי נגזרה מהמפעלים הגדולים: שיעור המפעלים הגדולים המדווחים על קושי בקבלת אשראי חדש ירד בסקר הנוכחי ל- 43% (לעומת 48% בסקר הקודם), ושיעור המפעלים הגדולים המדווחים על קושי בשמירה על מסגרת האשראי ירד ל- 38% (לעומת 41% בסקר הקודם). נציין, כי מאז הרבע האחרון של 2010 לא נרשם שיעור מדווחים כה נמוך במגזר המפעלים הגדולים.

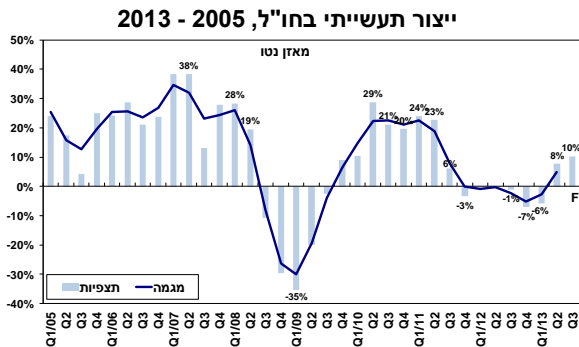
קשיי אשראי במפעלים הקטנים והבינוניים מול המפעלים הגדולים

מנגד, בקרב המפעלים הקטנים והבינוניים⁶ ממשיכים לבלוט קשיי האשראי, כאשר 55% מהמפעלים הקטנים והבינוניים שנזקקו לאשראי חדש נתקלו ברבע השני של 2013 בקושי בקבלתו, בדומה לשיעור המדווחים כך בשני הסקרים הקודמים.

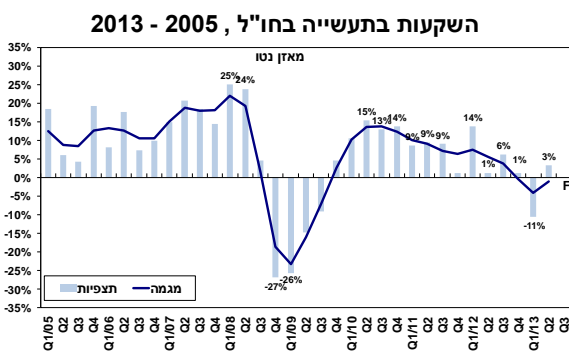
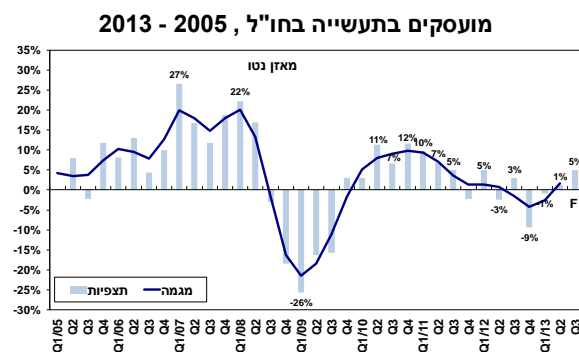
כמו כן, שיעור המדווחים על קושי בשמירה על מסגרת האשראי הקיימת עלה בתקופה הנסקרת ל- 55%, לעומת 50% שדיווחו כך בשני הסקרים הקודמים.

הפעילות הרב לאומית⁷

לראשונה מזה שנה וחצי, נרשמה ברבע השני של 2013 צמיחה בתפוקת המפעלים בחו"ל: שלישי מהמפעלים דיווחו על גידול בתפוקתם, אל מול 18% שרשמו נסיגה. כך, נרשם מאזן נטו חיובי של 8%, לאחר מאזן נטו שלילי של 6% ברבע הראשון של 2013.

צמיחה זו לוותה בעלייה בגורמי הייצור במפעלים בחו"ל: גידול מחודש ומתון נרשם בהשקעות המפעלים בחו"ל ובמצבת העובדים בחו"ל.

לרבע השלישי של 2013 צופות חברות התעשייה הרב-לאומיות האצה בקצב גידול תפוקתן בחו"ל: מאזן נטו חיובי של 10%, צפוי בתפוקה לרבע השלישי של השנה, כאשר 34% מהחברות צופות גידול בתפוקתן, כולן גידול קל, לעומת 11% הצופות ירידה.

במקביל, **צפי להאצה גם בקצב גידול מצבת העובדים בחו"ל:** מאזן חיובי של 5% צפוי לרבע השלישי של 2013, לאחר מאזן חיובי מתון, של 1%, ברבע השני של השנה.

מנגד, **צפי לקיפאון בהשקעות המפעלים בחו"ל:** מאזן נטו אפס צפוי לרבע השלישי של השנה, לאחר מאזן נטו חיובי של 3% ברבע השני של 2013, ומאזן שלילי חד ביותר, של 11% בתחילת השנה.

בדבר הסברים והבהרות ניתן לפנות לצוות מחלקת המחקר הכלכלי:

דפנה אבירם-ניצן, מנהלת האגף למחקר כלכלי

חגית לשבסקי, כלכלנית האגף

טלפון: 03-5198806

⁷ על פעילות יצרנית בחו"ל דיווחו 45 חברות מתוך 150 (30% מהמדגם). מהן 11 מענף הגומי והפלסטיק, 10 מענף המתכת והחשמל, 7 מהכימיה, 5 מהטקסטיל וההלבשה, 4 מהאלקטרוניקה, 4 מענף המזון, 3 מהנייר והדפוס ו-1 מענף הכרייה ומוצרי הבנייה.